

Aan

Minister LZS

Deadline: 12 mei 2023

nota

Aanbieden van onderzoeksrapport discriminatie in zorg,
welzijn en sport aan de Tweede Kamer

TER BESLISSING

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Arbeidsmarkt

Opgesteld door

Datum

31 maart 2023

Kenmerk

3576914-1046622-MEVA

Uw kenmerk

Zaaknummer

1046622

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

In opdracht van VWS hebben de onderzoeksbureaus Movisie en het Verwey-Jonker Instituut een verkennend onderzoek uitgevoerd naar discriminatie in de zorg, welzijn en sport. Dit onderzoek kan nu aan de Tweede Kamer worden gestuurd.

2. Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met het verzenden van dit onderzoeksrapport aan de Tweede Kamer zonder inhoudelijke beleidsreactie.
- Akkoord te gaan met het opnemen van een inhoudelijke beleidsreactie in een voortgangsrapportage van de VWS-brede aanpak discriminatie en gelijke kansen, welke voor de zomer volgt.
- Dit onderzoeksrapport ter info (laten) delen in de BR en BWP-staf zodat alle bewindspersonen en BR-leden op de hoogte zijn van de uitkomsten van dit onderzoek.

3. Kernpunten

- VWS heeft de opdracht verleend voor dit onderzoek naar aanleiding van signalen dat er nog veel blinde vlekken zijn wat betreft het onderwerp discriminatie in zorg, welzijn en sport. Het onderzoek is één van de pijlers van de VWS-brede aanpak discriminatie en gelijke kansen.
- Dit eerste verkennende onderzoek dient daarnaast als vertrekpunt voor een groter onderzoek. Deze vervolgoopdracht wordt momenteel voorbereid.
- Zowel dit verkennende onderzoek als het vervolgonderzoek zijn genoemd in de eerdere Kamerbrieven over cultuursensitieve zorg. U heeft toen toegezegd beide onderzoeken te delen met de Tweede Kamer.
- Het ligt voor de hand om een inhoudelijke reactie op te nemen in de voortgangsrapportage van de VWS-brede aanpak die voor de zomer richting Tweede Kamer zal worden gestuurd. Dit geeft ons de kans om het verkennende onderzoek in een bredere context met lopende trajecten vanuit VWS te plaatsen. Denk daarbij aan het vervolgonderzoek en het tegen die tijd gelanceerde ervaringsdeskundigenpanel.
- De opbouw van het rapport is als volgt:
 - o Het rapport begint met een inleidend hoofdstuk over wat discriminatie is, wat de verschillende vormen ervan zijn en wat voorspellers zijn van discriminatie.

- Daarna gaat elk hoofdstuk in op een beleidsterrein van het ministerie van VWS: respectievelijk langdurige zorg, curatieve zorg, maatschappelijke ondersteuning, cliëntondersteuning en sport. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met een conclusie over wat de hiaten zijn voor dat beleidsterrein met betrekking tot discriminatie.
- Het rapport eindigt met conclusies over alle beleidsterreinen. In de bijlagen zijn een aantal casussen toegevoegd die in de hoofdstukken als illustratie aan de orde komen.

Datum

31 maart 2023

Kenmerk

3576914-1046622-MEVA

4. Samenvatting van het onderzoeksrapport

- Het onderzoek be vraagt wat we weten over discriminatie op de beleidsterreinen van het ministerie van VWS en welke hiaten er zijn in kennis. De onderzoeksvragen waren als volgt:
 - Hoe staat het met discriminatie binnen de (brede) beleidsterreinen van VWS?
 - Welke vormen van (institutionele) discriminatie zijn al bij VWS bekend uit eerdere onderzoeken?
 - Waar hebben we nog geen zicht op en is nader onderzoek nodig?
- Daarbij heeft men de volgende beleidsterreinen meegenomen:
 - Langdurige zorg: ouderenzorg, gehandicaptenzorg, GGZ
 - Curatieve zorg: ziekenhuiszorg, huisartsenzorg, wijkverpleging, GGZ
 - Maatschappelijke Ondersteuning: thuiszorg, sociaal werk, maatschappelijke opvang (waaronder dak- en thuislozenopvang en vrouwenopvang)
 - Cliëntondersteuning
 - Sport
- Jeugdzorg is niet meegenomen in dit onderzoek op verzoek van de Directie Jeugd omdat er al een ander onderzoek loopt vanuit de Directie.
- De onderzoeksmethodiek betrof een inventarisatie van literatuurstudies van peer-reviewed literatuur en zogeheten "grijze" literatuur, ook wel onderzoeken en rapporten die niet peer-reviewed zijn. Ook zijn casussen bij het College voor de Rechten van de Mens op verzoek van het ministerie van VWS meegenomen, zodat er meer zicht komt in hoe discriminatie er in de onderzochte sectoren in de praktijk uitziet. Ten slotte is er gebruik gemaakt van eerdere onderzoeksrapporten en dossiers van Movisie en het Verwey-Jonker Instituut op het terrein van discriminatie. Enkel bronnen uit de periode van 2008 t/m februari 2023 zijn meegenomen in het onderzoek.
- De resultaten betroffen 190 relevante bronnen. De meeste hiervan waren onderzoeksrapporten van kennisinstututen en onderzoeksbureaus (zowel lokaal als landelijk) maar het ging ook om peer reviewed studies en om 20 casussen van het College voor de Rechten van de Mens en enkele nieuwsberichten.
- In de conclusie van het rapport valt te lezen dat er sprake is van discriminatie binnen de zorg, welzijn en de sport, maar dat nauwkeurige zichten en evidence based aanpakken hierin nog ontbreken. De onderzoekers delen ook een aantal deelconclusies:

1. Er is weinig onderzoek als het gaat om discriminatie in de zorg en welzijn;
 2. Er is weinig zicht op prevalentie, het onderzoek wat er is en dat gaat over zorg en welzijn is veelal kwalitatief van aard. Dat betekent dat er weinig concrete cijfers zijn;
 3. Discriminatie wordt vaak niet bij de naam genoemd;
 4. Sport is het meest onderzocht;
 5. Wat en hoeveel er bekend is, verschilt per discriminatiegrond;
 6. Een probleem dat op verschillende beleidsterreinen die gaan over zorg en welzijn terugkomen, is het probleem van patiënten of cliënten die een zorgverlener weigeren;
 7. Er is weinig zicht op discriminatie tussen patiënten/cliënten onderling;
 8. Er is niet alleen discriminatie tussen mensen maar ook op institutioneel niveau;
 9. Er is geen zicht op discriminatie in cliëntondersteuning;
 10. Er is weinig zicht op hoe er wordt omgegaan met discriminatie door instellingen;
 11. Er is relevant onderzoek uit België, Duitsland en Verenigd Koninkrijk.
- Ten slotte geeft het rapport 5 aanbevelingen voor vervolgonderzoek:
1. Prevalentie van discriminatie op verschillende gronden in verschillende domeinen in zorg en welzijn;
 2. Effectieve aanpakken van discriminatie in zorg, welzijn en sport;
 3. Institutionele vormen van discriminatie in verschillende domeinen in zorg en welzijn en wat eraan gedaan kan worden;
 4. Discriminatie van mensen met een beperking, o.a. op het gebied van sport;
 5. Opleidingen in zorg en welzijn.

Datum

31 maart 2023

Kenmerk

3576914-1046622-MEVA

5. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Het aanbieden van dit onderzoek is eerder toegezegd in de beleidsnota cultuursensitieve zorg en de beantwoording van het schriftelijk overleg cultuursensitieve zorg.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Discriminatie in de zorg en sport is een thema dat geregeld terugkomt in de media.

c. Financiële en personele gevolgen

Nvt

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Nvt

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- Dit onderzoek is uitgezet en besproken in de werkgroep van de VWS-brede aanpak discriminatie en gelijke kansen.
- DCo is op de hoogte van de publicatie van dit onderzoek.

f. Gevolgen administratieve lasten

Nvt.

Datum

31 maart 2023

Kenmerk

3576914-1046622-MEVA

g. Toezeggingen

In de begeleidende brief zegt u een inhoudelijke beleidsreactie toe voor de zomer.

h. Fraudetoets

Nvt

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.